

บทที่ 3

การปลูกเปรียบเทียบสายพันธุ์งา

3.1 บทนำ

ปัจจุบันความต้องการไม้ดอกไม้ประดับชนิดใหม่ ๆ มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ได้มีการแสวงหาพันธุ์ไม้ป่า หรือดอกไม้ที่พบเห็นทั่ว ๆ ไป มาพัฒนาพันธุ์แล้วนำมาใช้ประโยชน์ทางการค้ากันมากมาย งา (*Sesamum indicum* L.) เป็นพืชชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพที่อาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ ถ้ามีการคัดเลือกและพัฒนาพันธุ์ให้ได้คุณลักษณะที่ยอมรับของตลาด เช่น สีดอกที่สดสวย และทรงต้นที่กะทัดรัดมากขึ้น เนื่องจากลักษณะของดอกงามีความคล้ายคลึงกับไม้ดอกไม้ประดับที่มีการปลูกอยู่ในปัจจุบัน เช่น ลีนมังกร และ foxglove และมีลักษณะการเจริญคล้ายกับเทียน (impatient) เบญจมาภรณ์ (2545) ได้ศึกษาถึงศักยภาพของการผลิตงาเป็นไม้ดอกไม้ประดับโดยใช้งา 4 สายพันธุ์ คือ มข.1, มข.2, มข.3 และอำเภอพร้าว พบว่า พันธุ์มข.1 มีช่อดอกยาวและดอกมีสีขาวล้วน มข.2 ลำต้นมีการแตกกิ่งก้านเป็นพุ่ม ดอกมีสีขาวโทนมชมพู มข.3 ลำต้นแตกกิ่งก้านมีขนาดเล็กพอม ดอกมีสีขาวโทนม่วงอ่อน และอำเภอพร้าว มีช่อดอกสั้นและมีดอกสีขาวโทนม่วงอ่อน ส่วนปลายดอกมีแต้มสีม่วงชัดเจนสวยงาม เนื่องจากการปรับปรุงพันธุ์งา เพื่อใช้ประโยชน์ในทางไม้ประดับยังไม่เคยมีการทำมาก่อน ดังนั้นในการทดลองนี้เป็นการศึกษาเพียงหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของงาที่สามารถใช้ประโยชน์ของงานนอกเหนือจากนำเมล็ดงามาใช้ประโยชน์ในการบริโภคหรือการสกัดน้ำมันงา เพื่อใช้ประโยชน์ในทางไม้ประดับอาจเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่งาอีกประการหนึ่งได้

3.2 อุปกรณ์และวิธีการ

3.2.1 วัสดุ

1. วัสดุพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์งาจำนวน 15 สายพันธุ์ ที่คัดเลือกมาจากข้อมูลพื้นฐานจากศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี ซึ่งพิจารณาจาก การแตกกิ่งแขนง ความสูงข้อแรกที่อยู่ดอก ความสูงสุดท้าย สีดอก และสีกลีบดอกด้านล่าง

2. ฟูเยอร์คสูตร 15-15-15

3.2.2 อุปกรณ์การเกษตร

1. บัวรดน้ำ
2. จอบมือ
3. ช้อนปลูก
4. ไม้บรรทัด
5. แผ่นป้าย สวด
6. สมุดบันทึก ปากกา

3.2.3 อุปกรณ์

1. เครื่องชั่งละเอียดทศนิยม 4 ตำแหน่ง
2. แผ่นเทียบสี Munsell Limit Color Cascade ของบริษัท Munsell Color, USA

3.2.4 สถานที่ใช้ในการดำเนินการทดลองและรวบรวมข้อมูล

1. แปลงทดลอง ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ห้องปฏิบัติการ ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตาราง 3.1 ข้อมูลพื้นฐานสายพันธุ์คัดเลือก

Accession	Entry code	Sesame line	สีดอก ^๑	สีกลีบดอก ด้านล่าง ^๒	ความสูงข้อ แรก (ซม.)	ความสูง (ซม.)	การแตกกิ่ง ^๓
Tw1	SM 52 R	MKS-I-81192	4	2	112.6	191.4	1
Tw2	SM 54	MKS-I-81199	2	2	136.4	220	1
Tw3	SM 57 R	MKS-I-81322	2	2	92	182.6	1
Tw4	SM 66	MKS-I-81099	1	2	86.4	169.6	3
Tw5	SM 73	MKS-II-82128-1	4	2	80.8	165	1
Tw6	SM 73 R	MKS-II-82128-1	1	1	80.8	158	1
Tw7	SM 74	MKS-I-82186	2	2	128.6	210.6	1
Tw8	SM 74	BR-8 Israel	2	2	34	182	1
Tw9	SM 74	Trs-9 yield Murty	4	2	88	148.8	3
Tw10	SM 74	P-23-8 NS Israel	1	1	70.8	149.6	1
Tw11	SM 74	Yuzhi No 2	4	2	44.4	115.6	1
Tw12	SM 74	NS 214	1	1	69.2	140.8	1
Tw13	SM 74	Y-55 yield Murty	2	2	103.4	162.8	2
Tw14	SM 74	Mittla	4	2	54.4	136.2	1
Tw15	SM 74	MK 60	2	2	57.4	133.8	1

แหล่งที่มา:

ศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี

^๑ สีดอก

- 1 = ขาว
- 2 = ขาวอมม่วง
- 3 = ขาวมีขอบสีม่วง
- 4 = ม่วงเข้ม

^๒ การแตกกิ่ง (ใช้หลัก IGPRI)

- 1 = ไม่แตกกิ่งแขนง
- 2 = แตกกิ่งแขนงที่ระดับต่ำ
- 3 = แตกกิ่งแขนงที่ระดับสูง

3.2.5 วิธีการทดลอง

1. หาเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดจำนวน 15 สายพันธุ์ โดยเฉพาะเมล็ดใน perti-dish ใช้กระดาษซับ มาตัดเป็นวงกลม วางบนจานเพาะ พรมน้ำให้ชุ่ม วางเมล็ดลงบนจานเพาะ จากนั้นเอากระดาษทิชชูที่ตัดไว้แล้วมาปิดทับข้างบนเมล็ด พรมน้ำอีกครั้ง ปิดฝา เมล็ดงาใช้เวลาประมาณ 36 ชั่วโมง เพาะเมล็ดจำนวน 50 เมล็ด ทำ 3 ซ้ำในแต่ละสายพันธุ์

2. วางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (completely randomized design) รวม 15 กรรมวิธี โดยแต่ละกรรมวิธีมี 3 ซ้ำ ซ้ำละ 10 ต้น

กรรมวิธีที่ 1	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw1
กรรมวิธีที่ 2	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw2
กรรมวิธีที่ 3	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw3
กรรมวิธีที่ 4	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw4
กรรมวิธีที่ 5	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw5
กรรมวิธีที่ 6	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw6
กรรมวิธีที่ 7	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw7
กรรมวิธีที่ 8	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw8
กรรมวิธีที่ 9	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw9
กรรมวิธีที่ 10	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw10
กรรมวิธีที่ 11	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw11
กรรมวิธีที่ 12	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw12
กรรมวิธีที่ 13	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw13
กรรมวิธีที่ 14	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw14
กรรมวิธีที่ 15	เมล็ดงาสายพันธุ์ Tw15

3. การเตรียมแปลงปลูก เตรียมแปลงทดลองขนาด 100×100 ซม. จำนวน 45 แปลง โดยเว้นหัวแปลงและท้ายแปลง 10 ซม. ระยะปลูกระหว่างแถวและต้น 10×10 ซม. ดังนั้น 1 แปลง มี 81 หลุมปลูก โดยหยอดเมล็ดงาหลุมละ 3 เมล็ด เมื่อดันงาออกแล้วจึงถอนทิ้งให้เหลือต้นเดียวต่อหลุม ให้น้ำเวลา 17:30 น. ในปริมาณที่เท่ากัน และเมื่อปลูกผ่านไป 1 เดือน เริ่มให้น้ำปุ๋ยเกรดสูตร 15-15-15 ในอัตราส่วน 1 ช้อนชา ต่อ น้ำ 1 ถัง ในปริมาณที่เท่ากันทุกต้น ให้สัปดาห์ละครั้ง จนกว่าการทดลองเสร็จสิ้น

3.2.6 การบันทึกผลการทดลอง

1. เปอร์เซ็นต์การงอก
2. การแตกกิ่ง
3. ระยะเวลาในการออกดอก (ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเพาะเมล็ดจนถึงดอกบาน)
4. ความสูงข้อแรกที่ออกดอก วัดจากโคนต้นถึงข้อแรกที่ออกดอก

5. ความสูงสุดท้าย วัดจากโคนต้นถึงปลายยอด
6. สีดอก
7. สีกลีบดอกด้านล่าง

3.2.7 โปรแกรมที่ใช้ในการคำนวณ

SPSS release 6.0

3.3 ผลการทดลอง

3.3.1 เปอร์เซ็นต์การงอก

ในการทดสอบหาเปอร์เซ็นต์การงอกของงาจำนวน 15 สายพันธุ์ พบว่า มี 3 สายพันธุ์ที่มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ ได้แก่ Tw13, Tw14 และ Tw15 (ตาราง 3.2) จึงไม่คัดเลือกสายพันธุ์ทั้ง 3 ปลูกลงแปลง ฉะนั้นจึงสามารถเปรียบเทียบสายพันธุ์งาได้เพียง 12 สายพันธุ์

ตาราง 3.2 เปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดงา

พันธุ์	เปอร์เซ็นต์การงอก ^{1/} (เปอร์เซ็นต์)
Tw1	50.00
Tw2	56.00
Tw3	76.66
Tw4	76.66
Tw5	96.66
Tw6	96.66
Tw7	89.33
Tw8	68.66
Tw9	65.33
Tw10	47.33
Tw11	46.00
Tw12	86.66
Tw13	6.00
Tw14	0.00
Tw15	0.00

^{1/} ค่าเฉลี่ยไม่ได้นำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ

3.3.2 การแตกกิ่ง

การแตกกิ่งข้างของต้นงา 12 สายพันธุ์ พบว่า มีเพียง 2 สายพันธุ์ ที่ไม่มีการแตกกิ่งแขนง คือ Tw7 และ Tw12 (ตาราง 3.3)

ตาราง 3.3 การแตกกิ่งแขนง

พันธุ์	การแตกกิ่ง ^{a/}
Tw1	2
Tw2	2
Tw3	2
Tw4	2
Tw5	2
Tw6	2
Tw7	1
Tw8	2
Tw9	2
Tw10	2
Tw11	2
Tw12	1

a/

1

ไม่แตกกิ่งแขนง

2

แตกกิ่งแขนง

3.3.3 ระยะเวลาในการออกดอก

ระยะเวลาในการออกดอก เริ่มบันทึกตั้งแต่เริ่มเพาะเมล็ดจนถึงดอกบาน (ตาราง 3.4) พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ พันธุ์ Tw9 และ Tw 12 ซึ่งให้ดอกได้เร็วที่สุด คือ ใช้เวลาเพียง 35.56 และ 35.90 วัน ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างทางสถิติจากพันธุ์ Tw5 และ Tw7 และ พันธุ์ Tw1 ใช้ระยะเวลาในการออกดอกนานที่สุด คือ 46.53 วัน แต่ไม่แตกต่างทางสถิติจากพันธุ์ Tw2, Tw8 และ Tw10

All rights reserved

ตาราง 3.4 จำนวนวันเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มเพาะเมล็ดจนถึงดอกแรกบานของต้นงา

พันธุ์	ระยะเวลาในการออกดอก (วัน ^{1/2/})
Tw1	46.53e
Tw2	42.40bcde
Tw3	41.60bcd
Tw4	41.80bcd
Tw5	38.13ab
Tw6	40.83bcd
Tw7	39.76abc
Tw8	45.33de
Tw9	35.56a
Tw10	43.70cde
Tw11	41.70bcd
Tw12	35.90a
LSD _{0.05}	1.55

^{1/} ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเพาะเมล็ดจนถึงดอกบาน

^{2/} ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกัน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบ Least Significant Difference (ตารางภาคผนวก 1)

3.3.4 ความสูงข้อแรกทีออกดอกและความสูงสุดท้ายเฉลี่ย

จากการวัดความสูงจากโคนต้นถึงข้อแรกที่ดอกบานของต้นงา 12 สายพันธุ์ (ตาราง 3.5) พบว่า ความสูงข้อแรกที่ดอกบานมีความสูงเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ พันธุ์ Tw3 และ Tw7 มีความสูงเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 42.83 และ 34.66 ซม. ตามลำดับ พันธุ์ Tw6 มีความสูงเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 21.25 ซม.แต่ไม่แตกต่างทางสถิติจากพันธุ์ Tw1, Tw2, Tw5, Tw8, Tw9, Tw10 และ Tw11

ความสูงสุดท้ายของต้นงาวัดเมื่อต้นงาอายุประมาณ 3 เดือน คือ อยู่ในช่วงหยุดออกดอกแล้ว พบว่า ความสูงเฉลี่ยของต้นงา 12 สายพันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (ตาราง 3.5)

ตาราง 3.5 ความสูงเฉลี่ยข้อแรกที่ยอดกบานและความสูงเฉลี่ยของต้นงา

พันธุ์	ความสูงข้อแรกที่ยอดกบาน' ¹ (ซม.)	ความสูงสุดท้าย (ซม.)
Tw1	28.03bcd	50.74
Tw2	28.25bcd	63.50
Tw3	42.83a	77.03
Tw4	31.37bc	61.27
Tw5	23.15cd	50.62
Tw6	21.25d	56.83
Tw7	34.66ab	61.28
Tw8	27.21bcd	55.98
Tw9	28.31bcd	54.81
Tw10	26.87bcd	54.30
Tw11	25.78bcd	54.62
Tw12	31.45bc	71.71
LSD _{0.05}	3.15	ns

" ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกัน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบ Least Significant Difference (ตารางภาคผนวก 2)

ns ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

3.3.5 สีดอกและสีดอกด้านล่าง

การวัดสีดอกและสีดอกด้านล่าง โดยใช้ แผ่นเทียบสี Munsell Limit Color Cascade (Munsell Color, USA.) (ตาราง 3.6) พบว่า สีดอกอยู่ในช่วง สีชมพูถึงสีชมพูแดง และสีกลีบดอกด้านล่างมีสีเข้มกว่าสีดอก (ค่า p ที่น้อยสีดอกเข้มกว่า p ที่มาก, ภาพ 3.1)

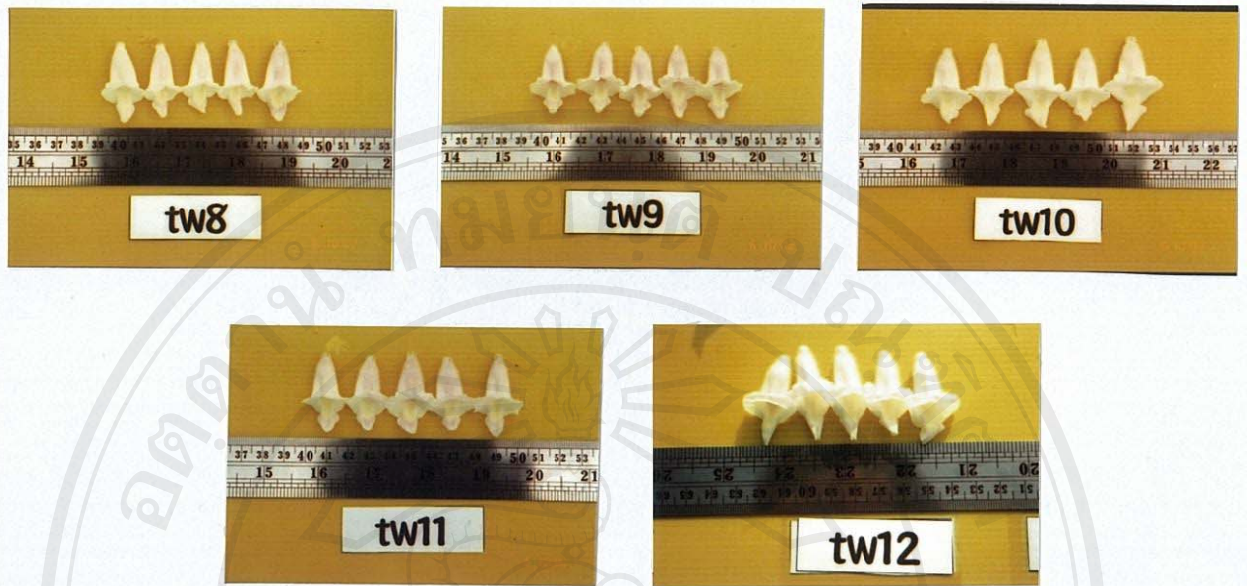
ตาราง 3.6 สีดอกและสีกลีบดอกด้านล่าง

พันธุ์	ช่วงสีดอก ^{a/}	
	สีดอก	สีกลีบดอกด้านล่าง
Tw1	7.3p	7.3p
Tw2	7.3p	7.7p
Tw3	7.3p	7.7p
Tw4	3.0rp	0.1rp
Tw5	10.0p	7.7p
Tw6	7.7p	7.8p
Tw7	10.0p	1.0rp
Tw8	10.0p	7.3p
Tw9	7.3p	7.3p
Tw10	10.0p	7.3p
Tw11	0.1rp	0.1rp
Tw12	4.3rp	10.0p

^{a/} p ชมพู rp ชมพูแดง

ภาพ 3.1 สีดอกงาที่ได้จากการปลูกเปรียบเทียบสายพันธุ์จำนวน 12 สายพันธุ์
หมายเหตุ: tw2 ภาพเสีย

ภาพ 3.1 (ต่อ)

3.4 วิจัยรณผลการทดลอง

จากการหาเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดงาจำนวน 15 สายพันธุ์ พบว่ามี 3 สายพันธุ์ ที่เปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ ซึ่งอาจเนื่องมาจากคุณภาพเมล็ดไม่ดี จึงไม่นำมาปลูกลงแปลงเพื่อปลูก เปรียบเทียบสายพันธุ์งา จากสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศของภาคเหนือมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น สลับกับร้อนแห้งแล้ง (Nanthanatporm, 2003) ต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภูมิอากาศแบบ ทุ่งหญ้าในเขตร้อน คือ มีลักษณะฝนตกสลับกับแห้งแล้ง (NESDB, 2003) เมื่อเปรียบเทียบข้อมูล ความสูงข้อแรกที่ยอดดอกและความสูงสุดท้ายเฉลี่ยที่ได้จากศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี เปรียบ เทียบกับข้อมูลที่ได้จากการปลูกที่แปลงวิจัยพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า งาที่ปลูกที่แปลงวิจัยพืชสวนมีความสูงข้อแรกที่ยอดดอกและความสูงสุดท้ายเฉลี่ยน้อยกว่า งาที่ปลูกที่ศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี ความแตกต่างที่เกิดขึ้นอาจเนื่องจากปัจจัยของอุณหภูมิ และช่วงแสง โดยทั่วไปแล้วอุณหภูมิที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของงา คือ 27-33 องศาเซลเซียส (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545) ภายใต้ช่วงแสง 12 ชั่วโมง (อานนท์, 2533) ซึ่งศูนย์วิจัยพืชไร่ อุบลราชธานีมีอุณหภูมิประมาณ 26.2 องศาเซลเซียส ในขณะที่การทดลองปลูกเปรียบเทียบ สายพันธุ์งาที่จังหวัดเชียงใหม่ทำในช่วงเดือนตุลาคม 2544 – มกราคม 2545 อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 23.65 องศาเซลเซียส ช่วงแสงเฉลี่ยประมาณ 11.5 ชั่วโมง จึงทำให้งาออกดอกได้เร็วขึ้น การที่อุณหภูมิที่เชียงใหม่ต่ำกว่าที่อุบลราชธานีนั้นีผลทำให้ต้นงาที่ปลูกที่เชียงใหม่จึงมีความสูง

ข้อแรกที่ย่อคอกและความสูงสุดท้ายเฉลี่ยน้อยกว่าต้นงาที่ปลูกที่อุบลราชธานี เพราะงาไม่ชอบอากาศหนาวเย็น หากอุณหภูมิต่ำ ทำให้งอกช้าลงหรือชะงักการเจริญ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545) ซึ่งให้ผลคล้ายกับงานทดลองของ Suddhiyam *et al.* (1992) ทดลองกับงาสายพันธุ์ Aceitera (ลักษณะทอดยอด) และ Hnan Dun (ลักษณะไม่ทอดยอด) โดยให้แสง 8, 13 และ 15 ชั่วโมง และอุณหภูมิ 20-30 องศาเซลเซียส พบว่า งาทั้งสองสายพันธุ์ตอบสนองต่ออุณหภูมิและช่วงแสงที่แตกต่างกัน คือ แสงมีผลต่อการเจริญด้านลำต้น และอุณหภูมิมีผลต่อการชักนำให้เกิดตาดอกและเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการทดลองของ Lee *et al.* (1988) ที่พบว่าหากให้อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียส และช่วงแสง 10 ชั่วโมงทำให้ดอกแรกของงาพันธุ์ Pungnyeon, Dandbaek และ Ahnsan บานภายใน 36.3 วัน และที่อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียส ช่วงแสง 13 ชั่วโมง ทำให้มีความสูงต้นมากที่สุด จากผลการทดลองระยะเวลาในการออกดอกโดยเริ่มตั้งแต่เพาะเมล็ดจนถึงดอกแรกบาน พบว่า สามารถจัดงาออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ สายพันธุ์ที่ออกดอกได้เร็ว คือ งาสายพันธุ์ Tw5, Tw7, Tw9 และ Tw12 (35.56 – 39.76 วัน) สายพันธุ์งาที่ออกดอกอยู่ในกลุ่มปานกลาง คือ Tw3, Tw4, Tw6 และ Tw11 (40.60-41.70 วัน) และสายพันธุ์งาที่ออกดอกได้ช้า คือ งาสายพันธุ์ Tw1, Tw2, Tw8 และ Tw10 (42.40 - 46.53 วัน)

การเปรียบเทียบสีดอกและสีกลีบดอกด้านล่าง พบว่าจากข้อมูลของศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี สายพันธุ์งาที่คัดเลือกมานั้นมีสีดอกในเฉดสีขาวถึงสีม่วงอ่อน สีกลีบดอกด้านล่างเฉดสีขาวถึงขาวออกม่วง แต่จากการทดลองปลูกที่แปลงวิจัยพืชสวน พบว่า สีดอกมีตั้งแต่เฉดสีชมพูถึงชมพูออกแดง และสีกลีบดอกด้านล่างให้สีในเฉดเดียวกัน แผ่นเทียบสี Munsell Limit Color Cascade (Munsell Color, USA.) โดยสีดอกเข้มกว่าสีกลีบดอกด้านล่าง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากอุณหภูมิที่ต่ำที่ทำให้ความเข้มข้นของรงควัตถุมากขึ้น โดยเฉพาะสีแดง ชมพูและบรอนซ์ (โสระยา, 2544)

จากการเปรียบเทียบลักษณะพันธุ์งา 12 สายพันธุ์ ได้คัดเลือกสายพันธุ์งา 4 สายพันธุ์ ที่มีศักยภาพในการใช้เป็นไม้ประดับได้แก่ สายพันธุ์ Tw5, Tw6, Tw7 และ Tw12 เนื่องจากลักษณะเด่น ดังนี้ สายพันธุ์ Tw5 มีความสูงปานกลาง สีดอกและสีกลีบดอกด้านล่างสวย สายพันธุ์ Tw6 มีความสูงข้อแรกที่ย่อคอกบานน้อยที่สุด และให้สีดอกอยู่ในช่วงหลายเฉดสี สายพันธุ์ Tw7 ทรงต้นสวย ลำต้นมีขนาดใหญ่ อวบ แข็งแรง ทนต่อสภาพลมและฝนได้ดี และสายพันธุ์ Tw12 ใช้ระยะเวลาในการออกดอกน้อยที่สุด

3.6 สรุปผลการทดลอง

การทดสอบเปอร์เซ็นต์การงอกของงาจำนวน 15 สายพันธุ์ มี 3 สายพันธุ์ ที่มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ คือ สายพันธุ์ Tw13, Tw14 และ Tw15 จึงได้ปลูกเปรียบเทียบงาจำนวน 12 สายพันธุ์ พบว่ามีเพียง 2 สายพันธุ์ ที่ไม่มีการแตกกิ่งแขนง คือ พันธุ์ Tw7 และ Tw12 ระยะเวลาในการออกดอกของสายพันธุ์ Tw9 และ Tw12 ใช้เวลาในการออกดอกน้อยที่สุด แต่ไม่ต่างทางสถิติจากสายพันธุ์ Tw7 และ Tw12 ส่วนสายพันธุ์ Tw1 ใช้เวลาในการออกดอกนานที่สุด ซึ่งไม่ต่างทางสถิติกับสายพันธุ์ Tw2, Tw8 และ Tw10 ความสูงข้อแรกทีออกดอก พบว่า สายพันธุ์ Tw3 และ Tw7 มีความสูงมากที่สุด และ สายพันธุ์ Tw6 มีความสูงเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่ไม่ต่างทางสถิติกับสายพันธุ์ Tw1, Tw2, Tw5, Tw8, Tw9, Tw10 และ Tw11 ความสูงสุดท้ายของต้นงาเมื่ออายุประมาณ 3 เดือน พบว่า ความสูงของต้นงาทั้ง 12 สายพันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ สีดอกอยู่ในช่วงสีชมพูถึงสีชมพูแดง และ สีกลีบดอกด้านล่างมีสีเข้มกว่าสีดอก

การปลูกเปรียบเทียบงาจำนวน 12 สายพันธุ์ พบว่ามีลักษณะเหมาะสมและมีแนวโน้มที่สามารถพัฒนาไปเป็นไม้ดอกไม้ประดับได้ จำนวน 4 สายพันธุ์ ดังนี้

1. สายพันธุ์ Tw5 มีความสูงปานกลาง สีดอกและสีกลีบดอกด้านล่างสวย
2. สายพันธุ์ Tw6 มีความสูงข้อแรกทีดอกบานน้อยที่สุด และให้สีดอกอยู่ในช่วงหลายเฉดสี
3. สายพันธุ์ Tw7 ทรงต้นสวย ลำต้นมีขนาดใหญ่ อวบ แข็งแรง ทนต่อสภาพลมและฝนได้ดี
4. สายพันธุ์ Tw12 ใช้ระยะเวลาในการออกดอกน้อยที่สุด